

ก้อนหินหล่นลงน้ำ?

ระพี สาคริก

หากมีหินก้อนหนึ่งหล่นลงไปใต้น้ำ หรืออาจมีใครสักคนโยนหินลงน้ำ ภาพรวมที่พบได้จากสิ่งดังกล่าวเท่าที่แลเห็นก็คือ ทันทีที่หินก้อนนั้นกระทบพื้นน้ำ ย่อมมีทั้งเสียงและคลื่นซึ่งเกิดขึ้นบนผิวน้ำ เป็นวงรอบ **เราได้อะไรจากภาพที่แลเห็น?**

บริเวณผิวน้ำซึ่งอยู่ใกล้หินที่สุด ย่อมมีคลื่นขนาดใหญ่ที่สุด หลังจากนั้นวงที่เกิดขึ้นก็จะขยายขอบข่ายออกไป อีกทั้งมีขนาดคลื่นลดลง กระจายตามกันออกไปอย่างเป็นระลอก จนในที่สุดก็ค่อยๆ กลืนหายไปกับผิวน้ำเป็นปกติ

ปรากฏการณ์ดังกล่าว หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นธรรมชาติระหว่างหินซึ่งเป็นของแข็งกับน้ำที่มีสภาพอ่อนตัวมากกว่า จนกระทั่งเป็นของเหลว ซึ่งไวต่อการถูกกระทบโดยของแข็ง ย่อมเป็นเรื่องธรรมดา

เมื่อแต่ละคนเกิดความเคยชิน จนทำให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดา จึงมักไม่นำมาคิด หากใครนำมาคิดมักถูกกล่าวหาว่า คิดอะไรไม่เป็นเรื่อง ทั้งๆ ที่ธรรมชาติได้มอบจิตใจและสมองมาให้แต่ละคนใช้คิด จึงควรสนใจนำทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตประจำวันมาคิดค้นหาความจริงให้ถึงที่สุด เพื่อหวังรักษาภูมิปัญญาในตนเองให้มั่นคงยิ่งขึ้น

เมื่อกล่าวถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติ ย่อมไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ดังนั้นจึงน่าจะเข้าใจว่า เป็นเรื่องธรรมดาของสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งมีทั้งการเกิดใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพสูญสิ้นเป็นปกติ โดยไม่มีการละเว้นว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม

แม้กระทั่งน้ำซึ่งไหลผ่านอากาศลงมาสู่พื้นดิน น้ำมีมวลแน่นมากกว่าอากาศ ดังนั้นระหว่างที่น้ำผ่านอากาศลงมา ย่อมมีทั้งคลื่นเสียงและคลื่นอากาศ ซึ่งทำให้เกิดความสั่นสะเทือน แม้ว่าเสียงอาจมีความถี่เกินกว่าที่หูคนจะรับได้ก็ตาม แต่แล้วในที่สุด ทั้งคลื่นเสียงและคลื่นอากาศก็ค่อยๆ จางหายไปเป็นปกติเช่นกัน

พฤติกรรมของมนุษย์ในโลกซึ่งมีความแตกต่างอย่างหลากหลาย สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากได้รับความสนใจจากคนทั่วไป เริ่มจากผู้ซึ่งใกล้ชิดที่สุด

จึงสามารถขยายขอบข่ายกว้างขวางออกไปได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ จนกระทั่งในที่สุดทุกสิ่งทุกอย่างก็จะกลายเป็นธรรมดา

ในด้านกาลเวลาก็เช่นกัน หากมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งสร้างผลงานซึ่งชูเด่นขึ้นมา ทำให้คนรอบข้างรู้สึกศรัทธาเชื่อถืออย่างสูง แต่ภาวะสูงสุดก็คงจะอยู่ภายในรากฐานจิตใจบุคคลผู้นั้นและในช่วงนั้น หลังจากนั้นมา สิ่งซึ่งได้รับการถ่ายทอดออกมาสู่วงกว้าง ก็เชื่อว่าจะมีสภาพเหมือนเดิม

หลังกาลเวลาผ่านไปสิ้นมา สภาพความรู้สึกดังกล่าวย่อมผ่านกลุ่มบุคคลรอบข้างแล้วจึงขยายวงกว้างออกไป จนกระทั่งค่อยๆ จางหายไปเป็นเรื่องธรรมดา แม้การถ่ายทอดแนวคิดความเชื่อในกระบวนการแต่ละศาสนาก็เช่นกัน อันถือเป็นธรรมชาติของปรากฏการณ์จากมวลชีวิต ซึ่งมีเหตุผลสานถึงซึ่งกันและกันทั้งหมด

ฉันมีตัวอย่างซึ่งตนพบของจริงด้วยตัวเองมาแล้ว ครั้งหนึ่งเมื่อประมาณ 4-5 ปีที่ผ่านมา มีทีมงานทำสารคดีจากสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งขออนุญาตเข้ามาพบเพื่อสัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประวัติชีวิต

หลังจากตกลงนัดหมายกันเรียบร้อยแล้ว เมื่อถึงวันนัด คณะทำงานจากสถานีโทรทัศน์แห่งนั้นได้มายืนอยู่หน้าบ้านโดยที่ฉันไม่ทราบ และเปิดรายการก่อนจะเข้ามาสัมภาษณ์ฉันในบ้าน เขาได้ขึ้นต้นกล่าวว่า ที่นี่หน้าบริเวณบ้านศาสตราจารย์ระพี สาคริก ซึ่งเป็นอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และเป็นอดีตรัฐมนตรีด้วย

หลังเปิดรายการตรงนั้นแล้วจึงเข้ามาในบ้านและเริ่มต้นถามฉันว่า ขณะนี้ท่านอาจารย์เป็นอะไรและทำอะไรอยู่?

ฉันตอบจากใจจริงว่า ฉันเป็นคน และทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อเรียนรู้ความจริงจากคนทุกรูปลักษณะ

ณ จุดนี้เองอาจทำให้หลายคนสงสัย บางคนคิดว่าฉันพูดเล่น บางคนคิดว่าฉันพูดยวน แต่ตนคิดว่าพูดจากความจริงซึ่งอยู่ในใจ แม้ใครจะรู้ได้ถึงหรือไม่ย่อมเป็นเรื่องของคนนั้น

ความต่อนหนึ่งซึ่งผู้ขอสัมภาษณ์กล่าวว่า **อยากให้ผู้ใหญ่หลายคนคิดอย่างท่านอาจารย์ เพราะท่านเป็นคนเก่งมาก**

ฉันจึงตอบไปตามความจริงซึ่งตนเห็นได้ว่า **ถ้าคิดว่าใครคนหนึ่งเก่ง และอยากให้ผู้อื่นเก่งตาม ฉันว่าไม่น่าจะสอดคล้องกันกับความจริงของชีวิตซึ่งอยู่บนพื้นฐานความหลากหลาย**

สำหรับฉันเองเข้าใจว่าตนไม่ได้เก่งกว่าใครเลย เราแต่ละคนต่างก็เป็นคนเหมือนกัน บางคนอาจคิดว่าฉันเก่งกว่าคนอื่น สำหรับความรู้สึกจากใจฉัน ฉันมองเห็นว่าตัวเองเป็นชีวิตหนึ่งซึ่งอยู่บนพื้นฐานความหลากหลายเท่านั้น หากคิดว่าคนอื่นต้องเหมือนฉัน ย่อมหมายความว่าคนเราต้องเหมือนกัน ซึ่งขัดกับความจริงที่อยู่บนพื้นฐานธรรมชาติ

หวนกลับไปนึกถึงช่วงซึ่งฉันยังอายุไม่มากนัก หลายคนรู้สึกว่าคุณเรียนวิทยาศาสตร์เก่งมาก แต่สำหรับตัวเองหาได้คิดเช่นนั้นไม่

ฉันกลับรู้สึกว่า เรียนอะไรก็ตามอย่าดูถูกสิ่งที่เป็นพื้นฐาน แม้จะเรียนภาษาไทยผ่านมาถึงขั้นที่เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย แต่พื้นฐานสำคัญน่าจะอยู่ที่ความจริงซึ่งลงรากฝังลึกอยู่ในใจตนเอง ย่อมมีผลสื่อความหมายกับทุกคนได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ

ฉันนึกถึงการเรียนวิทยาศาสตร์ในช่วงเริ่มแรก มีข้อมูลเกี่ยวกับนักวิทยาศาสตร์ซึ่งนำมาอ้างอิงกันในชั้น ผ่านบันทึกข้อเขียนซึ่งอยู่ในตำรา

นักวิทยาศาสตร์คนหนึ่งคือ **อาคิมิติส** ซึ่งเป็นผู้ค้นพบทฤษฎีความชวงจำเพาะ โดยนำตัวเองลงไปในห้องน้ำซึ่งมีน้ำเต็มเปี่ยม

เขาพบว่า น้ำที่ล้นออกมา มีปริมาตรเท่ากับปริมาตรตัวของเขา แม้จะเป็นทฤษฎีขั้นต้น แต่หากไม่มีสิ่งนั้น ชนรุ่นหลังคงยังไม่สามารถจะสืบทอดตรงนั้น อีกทั้งขยายขอบข่ายกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบัน

หวนกลับไปนึกถึงหินสักก้อนหนึ่งซึ่งตกลงไปในน้ำ ทำให้เกิดคลื่นเป็นวงรอบตัว หลังจากนั้นได้กลายเป็นระลอกคลื่นวิ่งตามกันออกไป จนกระทั่งในที่สุดผิวน้ำก็จะกลับคืนสู่สภาพปกติ

หวนกลับมานึกถึงศาสนาซึ่งปัจจุบันนี้มีอยู่ในโลกมากกว่าหนึ่งศาสนา นอกจากนั้นแต่ละศาสนาเกิดจากรากฐานความคิดซึ่งเชื่อกันว่าลึกซึ้งที่สุดของบุคคลผู้เริ่มต้นคิดได้ แต่ก็หาใช่ว่าในโลกนี้จะเกิดขึ้นเพียงผู้เดียวไม่ เช่นเดียวกับหินก้อนหนึ่งซึ่งตกลงไปในน้ำ วันหนึ่งข้างหน้าอาจมีก้อนอื่นตามมาอีกก็ได้

แต่ละจุดย่อมเกิดขึ้นบนพื้นฐานตนเอง ซึ่งต่างกรรมต่างกาลเวลากันทำให้เกิดความเชื่อซึ่งสานจิตใจคนแยกกันเป็นกลุ่มๆ

แม้กาลเวลาจะผ่านพ้นมานาน ความเชื่อซึ่งหยั่งรากลงลึกใกล้จุดเกิดที่สุด ย่อมค่อยๆ แปรเปลี่ยนไปเช่นเดียวกับคลื่น หลังจากเกิดขึ้นแล้วย่อมค่อยๆ คลี่คลายหายไปเป็นปกติในที่สุด ดังนั้นหากชีวิตแต่ละคนมีทั้งรากฐานและทิศทางที่มั่นคงย่อมสามารถรู้และเข้าถึงสัจธรรมให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้

แต่สิ่งที่กล่าวนี้หาใช่ก้อนหินแต่ละก้อนกับพื้นน้ำไม่ หากเป็นจิตวิญญาณมนุษย์ซึ่งมีความคิดและพฤติกรรมที่อาจกล่าวได้ว่าถึงโค้งสุดท้ายของวิถีการเปลี่ยนแปลงของโลก

หลังจากความจริงซึ่งผ่านพ้นกาลเวลาไปพอสมควรแล้ว แทนการหายไปสู่ความราบเรียบ หากรากฐานจิตใจคนซึ่งเคยลึกซึ้งกลับตื้นเขินมากขึ้น ย่อมยากที่จะหยั่งลงได้ลึกซึ้ง เหมือนช่วงซึ่งมีบุคคลผู้ยืนเด่นขึ้นมาแต่ผู้เดียว

ดังนั้น ความไม่เข้าใจระหว่างกัน ซึ่งมีผลทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่เพียงเรื่องศาสนาเท่านั้น แม้เรื่องอื่นใดก็ตามซึ่งมีเงื่อนไขเป็นความจริงอยู่ในรากฐานจิตใจคนยุคนี้

ทั้งนี้และทั้งนั้น หากสามารถหวนกลับไปนึกถึงจุดเริ่มต้นของแต่ละศาสนาดังที่กล่าวกันว่า ทุกศาสนามีสิ่งดีทั้งสิ้น

มีผู้ตั้งคำถามว่า พระเจ้า พระผู้เป็นเจ้า พระพุทธเจ้า คืออะไร ฉันตอบจากความเข้าใจซึ่งมีความจริงอยู่ในใจตนเองว่าเป็นธรรมชาติ แท้จริงแล้ว หมายถึง ธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งอยู่ในโลกนี้

หากมองเห็นคุณค่าของสิ่งซึ่งตนคิดว่าสร้างปัญหา ทำให้นำปฏิบัติได้อย่างมั่นคง แข็งแกร่ง ย่อมมีผลชำระล้างเงื่อนไขที่อยู่ในรากฐานจิตใจ ช่วยให้ได้แต่ละคนมีโอกาสเรียนรู้ความจริงซึ่งมีอยู่ในจิตใจเป็นหนึ่งเดียวกันได้ทั้งหมด

28 พฤษภาคม 2545